

THE UNIVERSAL MEANING OF PASSOVER

1. Exodus 12:12-13

And the blood on the houses where you are staying shall be a sign for you: when I see the blood I will pass over you, so that no plague will destroy you when I strike the land of Egypt.

וְהָיָה ゚הָדָּם לָטֶׁם לְאָׁת עֵל הַבָּתִּים אֲשֶׁר אַתֵּם שֶׁׁם וְרָאִּיתִי אֶת־ הַדָּם וּפְּסַחְהָּי עֲלַכֶם וְלְאֹ־יִהְיָּה בָבֶם נָגֶרּ לְמַשְׁחִּית בְּהַכּּתִי בָּאָרֵץ מִצְרֵיִם:

2. Rashi, loc.cit.

"And I will see the blood": Everything is revealed before Him. Rather, the Holy One, Blessed be He, said, "I will see that you are occupied with My commandments, and I will pass over you".

"And I will pass over": I will have compassion. And I say, this word indicates skipping or jumping over.

"And I will pass over": He skipped over the homes of the Israelites to the homes of the Egyptians, for one population dwelled amongst the other.

וראיתי את הדם. הַכֹּל גָּלוּי לְכָּנָיו, אֶלָּא אָמַר הַקֶּבָּ"ה, נוֹתֵן אָנִי אֶת עֵינַי לִרְאוֹת שֶׁאָתֶּם עֲסוּקִים בְּמִצְווֹתִי, וּפּוֹסֵח אֲנִי עַלִיכָם (שם):

ופסחתי. וְחָמֵלְתִּי, וְדוֹמֶה לוֹ "פָּסֹחַ וְהִמְלִיט" (ישעיהו ל"א). וַאֲנִי אוֹמֵר, כָּל פְּסִיחָה לְשׁוֹן דְּלוּג וּקְפִיצֶה. ופסחתי, מְדֵלֵג הַיָּה מִבַּתִּי יִשְׂרָאֵל לְבַתֵּי מָצְרָיִים, שְׁהֵיוּ שִׁרוּיִים זָה בְּתוֹךְ זָה

3. Exodus 13:6-10

And Moshe said to the people, Remember this day, in which you came out from Miżrayim, out of the house of bondage; for by strength of hand the L-rd brought you out from this place: no leavened bread shall be eaten.

This day you came out, in the month Aviv. And it shall be when the L-rd shall bring thee into the land of the Kena'ani, and the Ḥitti, and the Emori, and the Ḥivvi, and the Yevusi, which he swore to thy fathers to give thee, a land flowing with milk and honey, that thou shalt keep this service in this month.

Seven days thou shalt eat unleavened bread, and on the seventh day there shall be a feast to the L-rd.

Unleavened bread shall be eaten for seven days; and there shall no leavened bread be seen with thee, neither shall leaven be seen with thee in all thy borders.

And thou shalt relate to thy son on that day, saying, This is done because of that which the L-rd did to me when I came out of Miżrayim.

ניֹאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָנָּם זָכֿוֹר אֶת־הַיָּוֹם הַנָּהֹ אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲכָדִּים כָּי בְּחָזֶק יָּד הוֹצֵיא יִ"הֹנֶה אֶתְכָם מְזָּה וְלֹא יֵאָכֵל חָמֵץ:

:הַיָּוֹם אַתָּם יֹצְאָים בְּחָׂדֶשׁ הָאָבְיב

וָהָיֶה כִי־יִבִיאָךּ יִ"הֹוֶה אֶל־אֶרָץ הַּכְּנַעֵני וְהּחִּמִּי וְהָאֵמֹרִי וְהּחֵנִי וְהִיבוּסִׁי אֲשֶׁׁר נִשְׁבֵּע לִאֲבֹתִיךּ לֵתָת לֶּדְּ אֲרֵץ זָבַת חָלֶב וּדְבֵשׁ וְעַבַדְתָּ אֶת־הַעֲבֹדָה הַזָּאֹת בּּחָדֵשׁ הַזָּה:

: שָׁבָעֵת יַמִים תֹאכֵל מֲצָת וּבַיוֹם הַשָּׁבִיעִי חָג לִיִ"הֹוָה

מצוֹת ֹצֻלֵּל אָת שׁבְעַת הַיָּמֵים וְלֹא־יֵרָאֶה לְךֹּ חָמֵׁץ וְלְאֹ־יֵרָאֶה לְדֵּ שַׁאָר בִּכָּל־גָּבֵלֶה:

וְהגַּדְתָּ לְבִנְדְּ בַּיָוֹם הַהָּוּא לֵאמֶר בַּעֲבְוּר זֶּה עָשָׂה יְ"הֹֹנֶה לֹי בִּצִאתִי מִמְצָרֵיִם:

וְהָיֶה לְךָּ לְאוֹת עַל־יָדְדָּ וּלְזִפָּרוֹן בֵּין עֵינֶּיְדְּ לְמֹעַן מִּהְיֶה תּוֹרֶת יִ"הֹוָה בִּפֵיִדְ כֵּי בָּיֵדְ חַזְלֵּה הוֹצֵאַךְ יְהֹוָה מִמִּצְרֵים:

וְשַׁמַרָתָּ אֵת־הַחָקָה הַוֹּאת לְמוֹעַדָה מִיָּמִים יָמֵימָה:

THE UNIVERSAL MEANING OF PASSOVER

And it shall be for a sign to thee upon thy hand,	
and for a memorial between thy eyes, that the	
L-rd's Tora may be in thy mouth: for with a	
strong hand did the L-rd bring thee out of	
Miżrayim.	
Thou shalt therefore keep this ordinance in its	
season from year to year.	

4. Numbers 23:9

For from the top of the rocks I see him, and
from the hills I behold him: it is a people that
shall dwell alone, and shall not be reckoned
among the nations.

בָּי־מַרָאשׁ צֵרִיםֹ אֶרְאֶנוּ וּמִגְּבָעָוֹת אֲשׁוּרֶנוּ הֶן־עָם לְבָדָד יִשְׁכּֿן וּבַגוֹיֻם לָא יִתְחַשֵּׁב:

5. Maharal of Prague, Gur Aryeh, loc. cit.

The explanation of the word הן, "truly" is as
follows: "from the top of the rocks I see him,
and from the hills I behold him". "Truly", this is
what their forefathers caused them to merit—for
they are the "rocks" and the "hills"—they
caused them to merit to dwell alone.

הוא אשר זיכו לו אבותיו. פירוש, מלת "הן" פירושו כך; "כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו", הן אשר זיכו לו אבותינו, שהם הצורים והגבעות (רש"י כאן), שזיכו לו שיהיה "לבדד וגו"

6. Mishna, Pesachim 10:2

In each and every generation a person is	
obligated to see himself as if he went out of	
Egypt, as the verse states, "and you shall teach	
your child, saying, 'This is done because of that	
which the L-rd did to me when I came out of	
Miżrayim'" (Exodus 13:8)	

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּיב אָדָם לְרָאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִילוּ הוּא יָצָא מִמְצְרִים, שָׁנָּאֱמַר: ״וְהגּדְתָּ לְבִנְּדּ בַּיוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה ה׳ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרִים״.

7. Rashi on Exodus 13:8

"Because of that": in order for me to fulfill His
commandments, such as the eating of the
paschal lamb, matzah and maror, etc.

בעבור זה. בַּעֲבוּר שָׁאָקיֵם מִצְוֹתְיו, כְּגוֹן פֶּסְח מַצָּה וּמָרוֹר הללני

8. Mishna, Avot 6:2

And he (Rabbi Yehoshua ben Levi) says, "and the tablets were the work of G-d, and the writing was the writing of G-d, engraved upon the tablets" (Exodus 32:16)—do not read *charut*, "engraved", but rather *cherut*, "freedom", for no

ואומר. והלוחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלקים הוא. חרות על הלוחות. אל תקרא חרות אלא חירות. שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה.

THE UNIVERSAL MEANING OF PASSOVER

one is called "free" except he who occupies	
himself with Torah.	

9. Haggadah

How much more so is the good that is doubled and quadrupled that the Omnipresent One of all bestowed upon us; since He took us out of Egypt, and made judgments with them, and acted against their gods, and killed their firstborn, and gave us their wealth, and split the Sea for us, and brought us through it on dry land, and drowned our enemies in the Sea, and supplied our needs in the wilderness for forty years, and fed us the manna, and gave us the Shabbat, and brought us close to Mount Sinai, and gave us the Torah, and brought us into the land of Israel and built us the 'Chosen House' to atone upon all of our sins.

על אַחַת, כַּמָה וְכַמָּה, טוֹבָה כְפוּלֶה וּמְכֵפֶּלֶת לְמָקוֹם עָלֵינוּ: שֶׁהוֹצִיאָנוּ מִמְּצְרִים, וְעָשָׂה בָהָם שְׁפָטִים, וְעָשָׂה בֵאלֹהֵיהֶם, וְהָרֵג אָת־בָּכוֹרִיהָם, וְנָשָׂה בָּאלֹהַיהָם, וְהָרֵג אֶת־בַּנִם, וְקָרַע לְנוּ אֶת־בַּיָם, וְהָרֵנוּ בְתוֹכוֹ בְּחַרָבָה, וְשָׁקַע צָרֵנוּ בְתוֹכוֹ, וְסְפֵּק צָרְבֵּנוּ וְהָעֲבִירְנוּ בְתוֹכוֹ, וְסְפֵּק צָרְנּוּ בְתוֹכוֹ, וְסְפֵּק צָרְנּוּ בְּמֹדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה, וְהָצֶּכִילְנוּ אֶת־הַמְּוֹן, וְנָתוֹ לְנוּ אֶת־בַּמוֹרָה, וְהַכְּנִיסְנוּ בַּשְׁבָּת, וְקַרְבָנוּ לְנִוּ אֶת־בֵּית הַבְּחִירָה לְכַפֵּר עַל־כָּלִּר עַל־בָּלִר עַל־בָּלִר עַל־בָּלִר עַל־בָּלִר עַל־בָּוֹר וֹ נִנְּיִ בְּנִוּ לְנוּ אֶת־בֵּית הַבְּחִירָה לְכַפֵּר עַל־בָּלִר עַל־בָּלִר עַל־בָּוֹר וֹ בִּנְה לְנוּ אֶת־בֵּית הַבְּחִירָה לְכַפֵּר עַל־בָּלִר